

La cooperació entre economies, clau per construir un Mediterrani més cohesionat, sostenible i competitiu

- Un informe elaborat per la Cambra destaca que el 73% del PIB mediterrani es concentra a la part que correspon a la UE, mentre el sud i l'est de la regió tenen un major creixement demogràfic i mancances en accés digital i innovació.
- Les desigualtats de gènere, tot i ser un repte compartit al conjunt de la regió, continua sent un fre per al desenvolupament al sud del Mediterrani.
- El canvi climàtic i l'escassetat hídrica posen en risc l'estabilitat de les economies mediterrànies i exigeixen polítiques comunes d'adaptació i d'impuls en àmbits com la producció i l'ús de les energies renovables.
- L'informe defensa una cooperació multinivell que impliqui governs, societat civil i sector privat aprofitant el nou Pacte per a la Mediterrània.

Barcelona, 19 de novembre de 2025.- Amb **576,8 milions d'habitants i un PIB de 10,3 bilions de dòlars**, el Mediterrani és un mosaic d'economies interdependents però amb bretxes importants entre els països que en formen part en àmbits com la revolució digital, l'educació, la demografia i la igualtat de gènere. Amb aquest escenari, per **construir un Mediterrani més cohesionat, sostenible i competitiu** és necessari **reforçar la participació i la cooperació** entre les economies de la regió per respondre a reptes com **la migració, el canvi climàtic o la revolució digital**.

Aquesta és una de les conclusions que destaca l'informe "L'economia euromediterrània: transformació i reptes de futur", elaborat per la Cambra de Comerç de Barcelona, que analitza les **dinàmiques socioeconòmiques de 26 països de la conca mediterrània** i proposa una visió estratègica per a la propera dècada. El treball s'ha presentat en el marc de l'**Euro-Mediterranean Economic & Business Forum 2025**, celebrat a La Llotja de Mar de Barcelona els dies 18 i 19 de novembre, per connectar **líders empresarials i polítics d'Europa, Àfrica i l'Orient Mitjà** per impulsar el desenvolupament econòmic i social de la Mediterrània i debatre els seus reptes de futur.

Població de la regió euromediterrània per àrees. Font: WeMed 2024.

Regió	Població (milions)	% sobre total	Creixement 2001-2023 (%)
UE mediterrània	204,4	35,4	8,6
Nord d'Àfrica	215,5	37,4	45,4
Orient Mitjà	140,2	24,3	39,1
Balcans Occidentals	16,7	2,9	-12,9
Total	576,8	100	26,4

L'anàlisi revela que la part mediterrània que correspon a la Unió Europea concentra el 73% del PIB de tota la regió. De fet, **França, Itàlia i Espanya soles concentren el 66,4% del PIB regional**, mentre que fora de la UE, Turquia, Israel i Egipte són els altres actors clau en termes econòmics. No obstant això, **el dinamisme demogràfic i el potencial energètic es troba als països del sud i a l'est de la regió**, amb diferències significatives en natalitat, estructura productiva i accés a la tecnologia.

A tall d'exemple, la creixuda demogràfica en el període 2001-2023 ha estat del 45,4% al Nord d'Àfrica mentre que als Balcans hi ha hagut un retrocés del 12,9%. També hi ha **contrastos importants pel que fa a la fecunditat** (Palestina 3,4 vs. Itàlia 1,2 fills/dona) **i població jove** (Palestina 38,4% vs. Itàlia 12,4%). **La taxa d'atur juvenil és alarmant en diversos països de la regió**, especialment a les economies del Nord d'Àfrica i Orient Mitjà com Líbia (49,4%), Jordània (40,8%), Tunísia (37,5%), en contrast amb els països de la UE mediterrània on és el 19% de mitjana, un fet que alimenta la inestabilitat social i empeny als joves a buscar oportunitats a l'estranger.

Respecte a les relacions comercials d'Espanya amb la regió mediterrània, **tant les exportacions com les importacions amb els països mediterranis han augmentat considerablement els darrers 30 anys** (+419% i +303%, respectivament), però els països europeus segueixen representant-ne la major part. Els països de la regió mediterrània no europeus han augmentat el seu pes sobre el total d'exportacions a la regió (del 10% al 18%) i sobre el total d'importacions (de l'11% al 28%), un creixement protagonitzat per dos països: **Turquia i el Marroc**. Tanmateix, aquest creixement de les relacions comercials no ha anat acompanyat d'un increment de les inversió espanyola en aquesta àrea, atès que **durant els darrers 10 anys la inversió s'ha mantingut estable entorn a l'11% de la inversió estrangera total** (3.300 M€ anuals en mitjana).

PIB i PIB per habitant per àrees de la regió euromediterrània. Font: WeMed 2024.

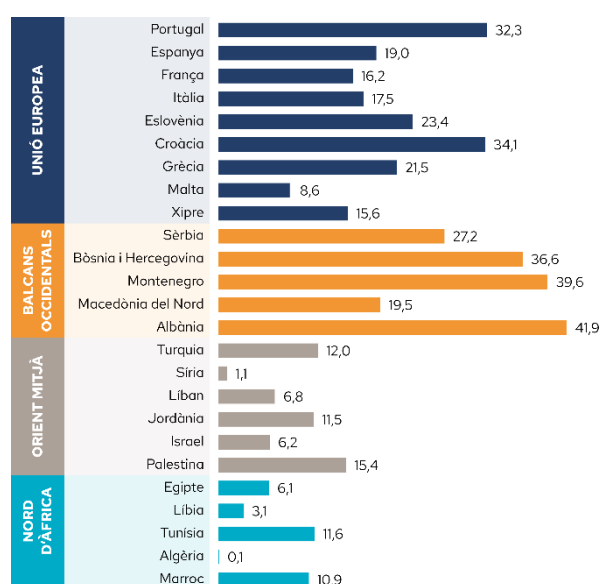
Regió	PIB (milers milions \$)	% sobre total	PIB per habitant (\$)	Índex mitjana = 100
UE mediterrània	7.595,9	73,4	37.162	207
Nord d'Àfrica	875,9	8,5	4.065	23
Orient Mitjà	1.713,0	16,6	12.218	68
Balcans Occidentals	157,9	1,5	9.455	53
Total	10.342,7	100	17.931	100

Bretxes en inclusió digital i lluita contra el canvi climàtic

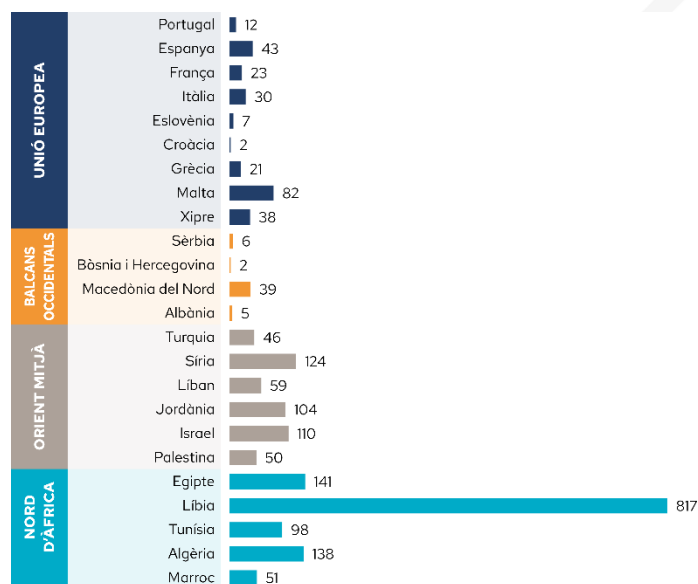
El Mediterrani compta amb economies líders en innovació com Israel, amb **1.054 patents per milió d'habitants**, seguit de **França (217) i Itàlia (156)**. Amb tot, l'informe alerta que existeix una bretxa digital que limita el desenvolupament tecnològic d'alguns països, i de retruc, l'adopció de tecnologies disruptives com la IA. Tot i que la penetració d'internet és alta en general, **la bretxa entre regions s'amplia quan ens fixem en la banda ampla fixa**: mentre que la penetració és d'un 49,4% a França i 43,5% a Portugal, la xifra es redueix al 13,7% a Tunísia i al 10,5% a Algèria, per exemple.

El panorama de **l'ús de les energies renovables** a la regió mediterrània es caracteritza per una marcada diferència entre la riba nord (països de la UE i els Balcons Occidentals) i les ribes sud i sud-est de la conca (nord d'Àfrica i Orient Mitjà). Com a mostra, mentre **Albània (41,9%) i Croàcia (34,1%)** lideren en aquest àmbit, mentre que **la disponibilitat d'abundants recursos fòssils (gas o petroli) en alguns països de les costes sud i sud-est desincentiva un major ús de fonts d'energia renovables**.

Consum d'energia renovable, en % del consum total.
Any 2021. Font: WeMed a partir de World Bank.

Nivell d'estrès hídric (extracció d'aigua dolça en proporció als recursos d'aigua dolça disponible). Any 2023. Font: WeMed a partir de FAO.

La bretxa de sostenibilitat i de capacitat per fer front als efectes del canvi climàtic s'accentua si ens fixem en l'accés a recursos hídrics. Els països amb **estrès hídric extrem** a la regió euromediterrània inclouen Egipte (141,2%), Algèria (137,9%), Jordània (104,3%), Israel (110,1%), Síria (124,4%) i Líbia (81,7%). També destaca Malta, com l'únic país de la UE amb un nivell superior al 80%.

Aquest fenomen és especialment crític a la regió MENA (Orient Mitjà i Nord d'Àfrica), on el canvi climàtic agreuja la situació amb sequeres i onades de calor més freqüents. Per això, l'informe recomana **polítiques compartides d'adaptació climàtica i economia circular**.

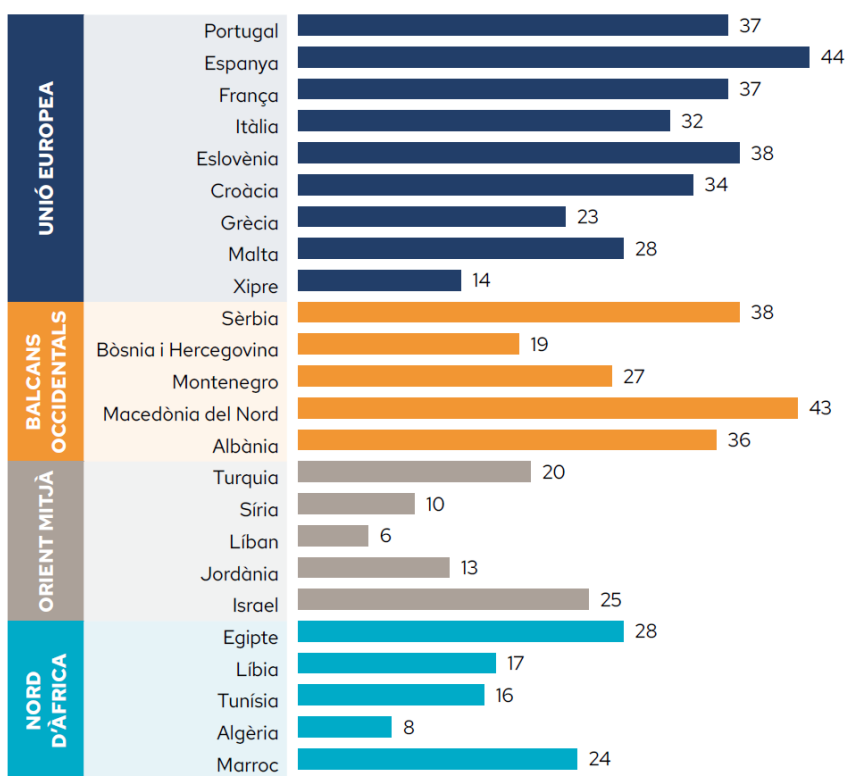
L'emprenedoria femenina, un dels grans reptes del sud del Mediterrani

L'informe sosté que **l'augment de la taxa d'ocupació femenina és clau per a la cohesió social i el creixement econòmic**. Malgrat les regulacions i polítiques inclusives que s'han portat a terme, encara persisteixen les desigualtats entre homes i dones pel que fa a la participació, els salaris, la progressió professional i les condicions de treball, amb moltes diferències segona la regió/país.

En funció del país mediterrani analitzat, **les dones tenen una presència molt desigual en el mercat laboral**. A tall d'exemple, a Jordània, només el 14,5% de les dones estan actives, mentre que a Espanya la taxa supera el 69%. **L'emprenedoria femenina és també baixa en països del sud mediterrani** com el Marroc o Algèria, unes dades que reflecteixen barreres culturals i estructurals que subratllen la necessitat de **polítiques inclusives per fomentar l'emprenedoria femenina**.

La presència política femenina és també desigual: Espanya lidera en aquest àmbit amb un 44,3% d'escons al Parlament ocupats per dones, mentre que a països com al Líban és només del 6%.

Escons ocupats per dones als parlaments nacionals, % sobre el total. Any 2024. Font: WeMed a partir de l'OIT.

Font: WeMed 2024 a partir de l'OIT.

Cooperació multinivell per construir un nou Mediterrani

Aquest 2025 se celebra el **30è aniversari del Procés de Barcelona**, una cimera internacional que va establir un marc de cooperació entre la UE i els països de la riba sud del Mediterrani amb tres objectius principals: **pau i estabilitat, prosperitat compartida i comprensió mútua entre societats**. Aquest procés ha donat lloc a diversos acords d'associació bilaterals en àmbits com la cooperació econòmica, la liberalització comercial i la reducció d'aranzels.

Des del Procés de Barcelona el 1995, la integració euromediterrània ha avançat d'un model centrat en acords comercials bilaterals i cooperació econòmica cap a marcs més amplis que inclouen components polítics, de migració, societat civil i cultura, entre altres. Tot i això, **en l'actualitat encara queden moltes reformes pendents**, amb recursos limitats i desequilibris persistents, i una governança que encara ha de consolidar-se amb els actors locals i una visió de futur més inclusiva.

L'informe subratlla la necessitat d'establir **una cooperació més estreta** a la regió mediterrània que pivoti sobre àrees com **la inversió en educació, l'ocupació juvenil, la inversió en energies renovables, reduir la bretxa digital i la gestió migratòria per vies legals i de protecció de drets i la integració**. Aquesta cooperació ha de ser **multinivell**, que involucri governs, societat civil i sector privat, i aprofitar oportunitats per materialitzar-se com el nou **Pacte per a la Mediterrània**.

Catalunya també ha reafirmat el seu compromís amb la cooperació euromediterrània a través de les **Jornades MedCat 2025**, celebrades al Palau de Pedralbes el 9 de juliol, on es va destacar la necessitat de mecanismes de finançament innovadors i marcs de governança més sòlids per fomentar la cooperació a la regió, així com **convertir el 30è aniversari del Procés de Barcelona en un moment d'acció per ampliar projectes i enfortir les connexions regionals**.